

שאלנו צוות

ביטאון "צוות" ארגון גמלאי צה"ל • גיליון מספר 133 • סתיו תשפ"ג • ספטמבר 2022

שנה טובה

האירוע לציון 60 שנה לארגון "צוות"

מפגן של עוצמה, רעות ואחוות לוחמים

בנוכחות אלפי חברי "צוות" ציין הארגון 60 שנים לפעילותו. את המעמד כיבד בנוכחותו נשיא המדינה יצחק הרצוג, שהוקיר את ארגון "צוות" ופועלו למען החברים והחברה בישראל

אלוף דורון אלמוג
יוביל את הסוכנות היהודית
למען יהדות התפוצות וישראל

סא"ל גיורא לוי
מוביל את מכינת "מגדלור"
לגיוס נוער בסיכון לצה"ל

סא"ל יואל הר אבן
הוביל את הקמתו של בי"ח
שדה ישראלי באוקראינה

תא"ל ניר הכהן
מוביל את "אתגרים" לקידום
ספורט בקרב בעלי מוגבלות

כדורגל הליכה: אפשר לשחק גם אחרת... ובכל גיל

כדורגל הליכה הוא ענף ספורט שנוסד באנגליה, מולדת הכדורגל, ונועד לאפשר לחובביו להתמיד בו גם בגילאים מתקדמים ■ רס"ן עודד ברידא, הרוח החיה מאחורי הספורט החדש בישראל, מספר על הקשר המשפחתי המרגש לכדורגל - שהולך לאחור עד "ליגת טרזין" במלה"ע השנייה. ברידא מזמין את חברי הארגון לעלות על המגרש

לו כי "תמונה שווה אלף מילים". יום ראשון, 07:30. במגרש הספורטק בקריית אונו נקבצים כעשרים אנשים מבוגרים בבגדי ספורט. המגרש קטן וכך גם השערים. הם מתחלקים לשלוש קבוצות - והמשחק יוצא לדרך. הקבוצה המנצחת נשארת על המגרש, השנייה יורדת ובמקומה נכנסת השלישית.

למבטי מהצד זה נראה כמו משחק כדורגל לכל דבר, אך חיש מהר מתברר, כי "לכדורגל הליכה חוקים משלו" (ראו מסגרת). אמנם לא כולם מציייתים להם כל הזמן (קשה לפעמים להתאפק מלרוץ...), לא פעם הבעיטה לשער אינה "מתיישבת" עם הגובה החוקי המותר (אך מה לעשות, האינסטינקט...), ואפילו היה מי שהתפתה ונגח לשער ("משחק ראש") - וזה אסור בתכלית.

יחד עם זאת, יש תנועה, יש קצב,

יש גולים, יש שיתוף פעולה בין חברי הקבוצה, יש ויכוחים עם השופט וכמובן - שמחת ניצחון ולצדה גם תוגת מפסידים... "זה מה שיפה", אומר עודד, "הולכים הכי רחוק שהחוקה מאפשרת, כל הדרך אל המשחק הבא - והאדרנלין שוצף וגועש".

קצת היסטוריה: כדורגל הליכה נולד, איך לא, במולדת הכדורגל, אנגליה, לפני יותר מעשור. מטרתו, לאפשר לחובבי המשחק המתבגרים (לרוב בעשור החמישי לחייהם ואילך), להמשיך לשחק כדורגל כבעבר, אך בהתאם ליכולותיהם הגופניות הנוכחיות. עבור הענף המיוחד נוצרו מספר חוקים, שהבסיסי בהם הוא תנועה בהליכה בלבד. מטרתם העיקרית של החוקים היא לשמור על בריאות השחקנים.

מאז צבר המשחק פופולריות גדולה. ברחבי הממלכה המאוחדת הוקמו מאות קבוצות פעילות, ובהן עשרות אלפי שחקנים בגילאי 50, 60, 70 ואף מעבר לכך. מאנגליה נפוץ המשחק לרחבי העולם, וכל יום מצטרפים אליו אלפים.

לכדורגל הליכה נחשף עודד לאחר שניסה לשחק עם חבר'ה צעירים בעיר מגוריו רעננה ("צעירים ממני בארבעים שנה"), ולא ממש עמד בקצב. "נודע לי על גוף שנקרא 'מדינת הכדורגל' ועל פעילות שמנסים לעשות שם בנושא כדורגל הליכה. הם זרקו לי כפפה: 'אולי תקים אתה את הפרויקט בישראל?'. קצת בדקתי את הנושא והסתבר לי שקיימת

עודד ברידא (שני משמאל) במהלך משחק כדורגל הליכה

מאת: אוהד יעקב

אפשר להתחיל כתבה זו כך: כדורגל הליכה - שתי מילים שאולי סותרות זו את זו אך הן עובדה קיימת - חיה, נושמת ו... בוטת. מאות אלפי שחקנים בכל העולם, וכמה מאות בישראל, כבר מתרוצצים בהליכה אחר הכדור במגרש, והעובדה שכמה כדורגלני עבר ידועים כבר "מככבים" בענף, יש בה אולי כדי להעיד שיש לו עתיד.

אפשר גם שכתבה זו תיפתח אחרת: כדורגל הליכה - ענף ספורט חדש הפך בשנים האחרונות נגיש ורלוונטי לחובבי כדורגל מבוגרים, פותח את שעריו לחברי "צוות", וקורא להם לשלב את חדוות המשחק יחד עם כושר גופני מהנה, היבט תחרותי ואפשרות להרחבת המעגל החברתי. ואפשר גם להתחיל ולחבר נקודות במעגל האישי של עודד ברידא, הרוח החיה מאחורי מיזם כדורגל הליכה בישראל. הוא "בן" למשפחת "צוות" (אביו משה, סא"ל, שימש בתפקידו האחרון כראש מטה פה"ד ואשתו לילי, רס"ן, בתפקידה האחרון קב"ן 8200). דודו פאבל מצד אביו שיחק כדורגל במחנה טרזינשטט, בימים האפלים של מלחמת העולם השנייה. לפני כעשור היה בין מפיקי הסרט "ליגה טרזין" שהביא לעולם את הסיפור הלא ייאמן על הקבוצה. "הכדורגל הציל אותם", הוא אומר בקול רועד, "אך לא את הדוד שלי".

"ניפגש במגרש", עונה עודד קצרות לבקשתי לפגוש אותו, וברור היה

צילומים אותנטיים, ליגת טרזין, באדיבות בית טרזין

"כמה אנשים בגילאים מתקדמים עושים פעילות גופנית? כמה משתתפים במשחקי ספורט? מחקרים מעידים על התועלת שבפעילות ספורטיבית, בוודאי בגיל מבוגר, אך כמה מוכנים לקום מהכורסא ולעשות מעשה? לכך יש להוסיף את ההיבט הקבוצתי ('גאוות יחידה') ולכן אין פלא שאלה שמנסים - נשבים בקסם המשחק"

קבוצה אחת בלבד ברעננה, אותה הקימו עולים מאנגליה. זה היה דומה למה שהכירו - מודל קהילתי במסגרתו אוהדי כדורגל של קבוצה מסוימת או מבקרים קבועים בפאב מקומי, מקימים קבוצה.

די מהר הבנתי שכאן זה לא יעבוד. כדי להביא בשורה ולבסס את הענף יש לגייס את הרשויות המקומיות, ובעצם את אגפי הספורט שלהן. האמנתי כי ערכי הדאגה לאזרחים הוותיקים, לרווחתם, לבריאותם - יהיו אלה שישכנעו את הרשויות לפעול ולהשקיע. וזה מה שאנו מנסים לעשות. כנציג מדינת הכדורגל אני נפגש עם בכירי הרשויות המקומיות ומנסה להלהיב אותם למיזם.

לשמחתי, הצטרפו אלינו כמה שחקני עבר מפורסמים, וגם שחקני נבחרות ישראל השונות כמו רוני לוריא, דורון רבינזון, ניסים ברדה, גדי בן דור, דורון רוזנטל, סיימון דוידסון (היזום והקפטן) וגם שופטי העבר יעקב שיינר ודני קורן. יש כבר קבוצות נוספות בקריית אונו, בפתח תקווה, בקריית ביאליק - רשמנו עד כה הצלחה לא מבוטלת. אפילו התקיים טורניר בין עירוני ראשון, אך הדרך עוד ארוכה."

יום ראשון, 09:00. עודד ברידא יורד מהמגרש מיוזע כולו אך מחייך. איתו השחקנים האחרים, שבשעה הזו מתחילים את יומם: חלקם עדיין במעגל העבודה וממהרים למכוניתם, חלקם יושבים לקפה ומשוחחים, מעין פרלמנט של בוקר יום ראשון. "זה לא פחות אירוע חברתי מאירוע ספורטיבי", אומר עודד. "חלק מהאנשים נמצאים בעשור השישי ואף השביעי לחייהם, ובאופן טבעי המעגלים החברתיים מצטמצמים. עבורם זה מקום למלא את היום, להכיר אנשים ואולי אפילו לרקום חברויות חדשות.

מכנה משותף בולט יש לכולם, אהבת הכדורגל, ועימה מגיע גם "הדבק" - כל אחד "סוחב" עימו קבוצה שהוא אוהד ויש על מה לדבר ולהתווכח. חלק מהשחקנים שיחקו בעצמם במסגרות שונות, בהם אפילו שחקנים מקצועיים שלבשו מדי קבוצות בליגה ואף את אלה של נבחרת ישראל. "שנים ראיתי אותך על המגרש ובטלוויזיה ועכשיו אני פוגש אותך באופן אישי" - זה משפט ששומעים אצלנו הרבה", אומר עודד. "עבורי

זה מרגש לפעמים אפילו יותר מהמשחק עצמו. יש המון צדדים לעניין ולדעתי, עבור חלק מהמשתתפים, זה לא פחות מסיבה לקום בבוקר. מחכים שיגיע המשחק...

ולא פחות חשוב, ההיבט הבריאותי: כמה אנשים בגילאים הללו עושים פעילות גופנית? כמה נוטלים חלק בעצמם במשחקי ספורט? מחקרים רבים מעידים על התועלת שיש בפעילות ספורטיבית, בוודאי בגיל מבוגר, אך כמה אנשים מוכנים לקום מהכורסא ולעשות מעשה? ואם תוסיף לכך את ההיבט הקבוצתי, שקשה למצוא בספורט מבוגרים ('גאוות יחידה'), אין פלא שאלה שמנסים ומצטרפים למשחק הכדורגל בהליכה, נשבים בקסמו ומתמידים."

עודד עצמו לא היה שחקן כדורגל מקצועי, אך כמו כל הילדים בתקופתו,

קריאה לחברים: עלו על המגרש!

עודד מאמין שכדורגל הליכה הוא ספורט שמתאים מאוד לחברי "צוות". החברים בגיל המתאים, הארגון קיים ופעיל, בשורותיו רבים וודאי הם חובבי כדורגל והפריסה הגאוגרפית מאפשרת להקים קבוצות רבות במקומות שונים. "אין לי ספק כי הן יזכו לתמיכת הרשויות", הוא אומר. "חלק מהחברים פעיל בהתנדבות במסגרות מקומיות והחברים זוכים להערכה רבה על פועלם. יש להם לגיטימציה מלאה לבקש את תמיכת הרשות, בסיוע שהוא כמעט דבר של מה בכך, כמו הקצאת מגרש לשעות ספורות בשבוע. אני קורא לראשי הסניפים להקים קבוצות ולקרוז לחברים ליטול בהן חלק. אין לי ספק כי בפעילות הברוכה הזאת, שתתרום לרווחתם ולבריאותם של החברים, יתמכו גם ראשי הארגון.

בעיני רוחי אני רואה קבוצות חברים לבושי חולצות הנושאות את שם הסניף, עולות למגרש מתחרות ביניהן, ואף נוטלות חלק בתחרויות במסגרת המחוז. בסוף העונה, אולי אף יערך טורניר ארצי. זה לא דמיוני, לא הרבה צריך כסף בשביל זה - רק רצון להטיב עם החברים, לתת להם עוד סיבה לקום בבוקר. חשוב לסייע בשמירה על כושר ובריאות ובחזיקוק מעגלים חברתיים. ככל שיצטרפו עוד ועוד, המודעות תגבר והמעגל יתרחב.

אני מזמין את המעוניינים לפנות אליי בטלפון או במייל ואסייע כמיטב יכולתי להקמת קבוצות כדורגל בהליכה. מי ייתן ו'צוות' יוביל את ענף הספורט הזה בישראל.

אפשר כיום להצטרף גם כבודדים. הפרטים באתר כדורגל הליכה ישראל <https://www.walkingfootball.org.il> ניתן להשאיר בו פרטים, לבקש להצטרף ויחזרו אליכם.

שהציג את המקום כ'גטו לתצוגה' ובו צילומי משחקי הכדורגל בהם ראייתי לראשונה, מול עיניי, את דודי.

בחודשים בהם עשיתי שם, התיידדתי עם אנשי המקום ואז נקרתה בדרכי הזדמנות. 'אני עוזבת את התפקיד - אתה נראה לי מתאים להחליף אותי', אמרה לי מנהלת הבית".

בשנת 2009 נכנס עודד לתפקיד וראה בקבוצת הכדורגל של הגטו הזדמנות יוצאת מהכלל להגיש את נושא השואה לציבור בכלל, ולבני הנוער בפרט. הוא יזם תערוכה המתארת את פעילות הספורט והכדורגל שהתקיימה בגטו בין השנים 1942-44. בנוסף לתמונות המתארות את הווי היומיום, הוצגו קטעים מסרט התעמולה ובהם עדויות של שחקנים וצופים. "כשהראיתי לאבא את הסרט הוא אמר בהתרגשות: 'הנה פאבל, זה אח שלי'. סביב התערוכה שהוצגה במשך עשר שנים, התקיימה פעילות רבה", ממשיך עודד ומספר. "הוקמו קבוצות נוער שנשאו את שמות הקבוצות ששיחקו אז במחנה, נערכו מספר טורנירים ושחקנים בכירים נטלו בהם חלק".

גולת הכותרת של פעילותו באותה עת הייתה הפקת הסרט "ליגה טרזין", בימוי מייק שוארץ ואבי קנר, שזכה להערכה בעולם כולו ומוקרן דרך קבע ביום השואה בערוצי הספורט.

לצפייה בתקציר הסרט: יוטיוב - liga terezin

משרתים בצה"ל: רס"ן עודד ואביו סא"ל משה ברידא

כדורגל הליכה: אז מה החוקים?

- ממדי המגרש - לפחות 25 מ' רוחב ו-35 מ' אורך. השער ברוחב 3 מ' או 5 מ', גובה עד 2 מ'.
- מספר שחקנים - לפי גודל המגרש 5-7 בקבוצה, כולל שוער.
- אסור לרוץ - לא עם כדור, לא בלי כדור, לא לדלג, לא לקפוץ.
- מינימום מגע פיזי בשחקן יריב - בעיטה, דחיפה, הכשלה - ייענש בבעיטה חופשית (לא ישירה).
- אין מצבי נבדל.
- אין לנגוח בכדור - זה נחשב כנגיעה ביד.
- אין להרים כדור מעל גובה הראש, רק בבעיטה לשער.
- בעיטת עונשין (פנדל) נעשית עם צעד אחד בלבד.
- כל הבעיטות החופשיות אינן ישירות.
- אסור לשחקן לגעת בכדור הנמצא בתוך הרחבה.
- אסור להחזיר לשוער כדור שנמסר ממנו, אלא דרך שחקן שלישי.
- כדור שהשוער הדף מעל המשקוף או לצידי השער, או שפגע במגן ויצא לצידי השער יחשב לכדור קרן.
- אם שחקן נופל על הקרקע יש לעצור את המשחק.

סרם הטלוויזיה הרב-ערוצית ומשחקי המחשב, שיחק בכדור עם חבריו בעיר מגוריו, רמת גן, עקב בעניין אחר משחקי הליגה, הלך לצפות במשחקי כדורגל אם הצליח 'להתפלח' למגרש - ואף נשא עיניים, כמו כל ילד, לדמויות ששמן נישא אז בפי כל: חודרוב, גלזר, סטלמן, טיש ואחרים.

לעיתים לקח אותו אביו, משה, לצפות במשחקים, "אך זה קרה מעט מאוד", הוא אומר. "אבא היה כולו שקוע בתפקידיו השונים בצה"ל וכמעט לא ראו אותו בבית".

יותר משהיה הכדורגל מוחשי, בבית משפחת ברידא הוא תמיד ריחף באוויר, קרוב להוויית המשפחה, אולי אפילו נושא טראומטי. "בשלב מאוחר מאוד בחיי הבנתי כי דודי פאבל, אחיו של אבא, היה שחקן בליגת טרזין, במחנה טרזינשטאט בצ'כיה. אבא כמעט לא דיבר עליו. נשא בלבו כאב עצור, על הוריו ואחיו שלא שרדו ונספו באושוויץ. ניסיתי להבין למה אבא, הצעיר בבני המשפחה, החריש במשך שנים. אולי כי הוא, מכל בני המשפחה, היה זה שזכה ב'כרטיס אל החיים'. ממש ברגע האחרון, לפני החלת חוקי הגזע שהנהיגו הנאצים ופרסום 'הספר הלבן' שהגביל כניסת יהודים לארץ ישראל - הסדירו לו הוריו סרטיפיקט לעלות לישראל. "את הדרכון שלו, הנושא סמל נאצי, אני שומר עד היום...", מספר עודד.

אולי זו גם הסיבה ששנתיים לאחר הגעתו לחופי הארץ, הצטרף משה לצבא הבריטי כדי להילחם בכובש הגרמני: הוא עשה זאת במצרים, בקרבות אל-עלמיין ובכיבוש איטליה בדרך להכרעת האויב הגרמני. "אבא חזר מהקרבות עם חבריו הלוחמים היהודיים והצטרף לצה"ל שאך זה הוקם", משחזר עודד. "הוא היה מאושר להיות חלק מהראשונים, מאלה שהתוו את דרכו של הצבא הצעיר. תמיד היה איש שטח מקצועי ומסור. הוא היה לוחם, 'שעשה את כל הדרך...'".

בין השאר היה משה מ"כ באלכסנדרוני, לוחם בגדוד 33 שכבש את טנטורה ("כל מה שמספרים על הטבח שם זה המצאות", כך אמר לי אבא, שהיה שם), עבר קורס קצינים, היה מפקד קורס מ"כים של גולני, סמג"ד גולני, מפקד גדוד 906 - כל אלה הם רק חלק מהתפקידים שעשה עד 1968. לאחר שנפגע באימון כמג"ד, עבר לתפקיד מטה, בעיקר בפיקוד הדרכה ובגיל 47 פרש מצה"ל.

"הסיפור של אבי ממחיש היטב את חשיבות הפנסיה הצבאית", אומר עודד. "הוא הקדיש לצבא את כל שנותיו החיוניות, השתחרר כסא"ל, חסר השכלה, כי באותם ימים אף אחד לא שלח את הקצינים ללימודים כמו היום. לא היה לו מקצוע, הוא פשוט נזרק אל החיים האזרחיים". בבית בו גדל עודד, שירות משמעותי בצה"ל היה ברור מאליו. גם הוא קשר גורלו במשך לא מעט שנים עם בטחון המדינה. בקיץ '72 התגייס לנח"ל ("אחוזי פיקוד"), עבר קורס מ"כים וקורס קצינים, השתחרר לאחר שירות קבע מתחייב ב-1976, אך לא עזב את המערכת. הוא עשה שנים ארוכות במשרד הביטחון, חזר לצבא קבע לאחר מלחמת לבנון הראשונה, ולאחר מכן עשה קריירה כאיש שיווק בהייטק.

ניסיונותיו של עודד לדלות מידע אודות קורותיה של המשפחה בצ'כיה בכלל ובמחנה טרזינשטט בפרט - צלחו רק בחלקם. "כפי שאמרת, בבית לא דיברו על זה. ואם פעם שאלתי את אבא, התשובות שלו היו קצרות. גם אני לא מצאתי יותר מדי כוחות זמן כדי לחקור בעניין. אבל מגיע רגע, בו אתה עוצר מעט את מירוץ החיים, חושב, מהרהר, אולי עושה קצת חשבון נפש, ומבין מה חשוב באמת... התחלתי לחקור לעומק את הסיפור המשפחתי.

כך מצאתי את עצמי מבקר יותר ויותר בבית טרזין בגבעת חיים איחוד, מכין את עבודת השורשים הפרטית שלי ונחשף לעולם רוחש וגועש שהתרחש במחנה. הייתי צופה שוב ושוב בסרט התעמולה הנאצי,